

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia XIV. Fili hominis, vide oculis tuis, & auribus tuis audi, & pone cor
tuum in omnia quæ ego ostendam tibi: quia ut ostendantur tibi, adductus
es huc. Annuncia omnia quæ tu vides, domui Israel. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

que animus ita in divina contemplatione suspenditur, ut jam se percipere de æterna illa libertate, quam oculus non vidit, nec auris audivit, aliquid per quamdam imaginem lætetur: sed tamen mortalitatis suæ pondere reverberatus, ad ima relabatur, & quibusdam pœnæ suæ vinculis ligatus tenetur. Portæ igitur intendit, qui veræ libertatis suæ gaudia conspiciat, jamque exire concupiscit, sed adhuc non valet. Hinc est quod Hebræicus populus de Ægypti servitute liberatus, quum loquente Deo columnam nubis cerneret, unusquisque in tabernaculi sui foribus stabat, & adorabat. De quibus paulò superius dicitur: *Cum egrederetur Moyses ad tabernaculum, surgebat universa plebs, & stabat unusquisque in ostio papilionis sui*. Ibi etenim stamus, ubi mentis oculos figimus. Unde Elias ait: *Vrōit Dominus, in cuius conspectu sto*. Ibi utique stabat, ubi cor fixerat. Quid est autem populum columnam nubis aspicere, & in tabernaculi sui foribus stare atque adorare, nisi quod humana mens cum superiora illa atque cælestia intumque in ænigmate conspiciat, jam claustra habitationis corporeæ per sublevarat cogitationem exit, atque illum humiliter adorat, cuius est videre substantiam non valet, jam tamen ejus potentiam per illuminationem spiritus miratur? Et cum Moyses tabernaculum ingreditur, ejus terga populus aspiciat, & in papilionum suorum ostiis consistit: quia cum sanctus quisque prædicator alta de Deo loquitur, supernæ habitationis jam utcumque tabernaculum ingreditur. Cujus prædicationis infirmi quique est virtutem plenè pensare non possunt, tamen velut terga aspiciunt: quia postrema quæ prævalent, per intellectum sequuntur. Sed & in ipsis quoque quæ minùs capere sufficiunt, jam de suis papilionibus quasi exeunt, atque in ostiis stant: quia & habitacula carnis relinquere, & ad illa æternæ vitæ gaudia quæ audiunt, progredi conantur. Hinc est etiam quod Elias cum vocem Domini secum loquentis audiret, in speluncæ suæ ostio stetit describitur, & faciem velasse: quia cum per contemplationis gratiam vox supernæ intelligentiæ fit in mente, totus homo jam intra speluncam non est; quia animam carnis cura non possidet, sed stat in ostio; quia mortalitatis angustias exire meditatur. Sed jam qui in ostio speluncæ consistit, & verba Dei in aure cordis percipit, necesse est ut faciem velet: quia dum per supernam gratiam ad altiora intelligenda ducimur, quantum sublimius levamur, tantò semper per humilitatem nosmetipsos intellectu nostro premere debemus, ne conemur plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem: ne dum nimis invisibilia discutimus, aberremus; ne in illa natura incorporea corporei luminis aliquid queramus. Autem enim intendere & faciem operire, est vocem interioris substantiæ audire per mentem, & tamen ab omni specie corporea oculos cordis avertere: ne quid sibi in illa corporale animus fingat, quæ ubique tota & ubique in circumscripta est. Nos itaque, fratres charissimi, qui jam per Redemptoris nostri mortem ac resurrectionem, atque ad cælos ascensionem, gaudia æterna didicimus, qui in testimonium divinitatis ejus apparuisse exterius cives nostros Angelos illius scimus, concupiscamus Regem, desideremus cives quos cognovimus; atque in hoc sanctæ Ecclesiæ edificio stantes oculos in porta teneamus: demus terga mentis huic corruptioni vitæ temporalis, intendamus cordis faciem ad cælestis patriæ libertatem. Sed ecce adhuc multa sunt, quæ nos de cura vitæ corruptibilis premunt. Quia ergo perfectè exire non possumus, saltem in speluncæ nostræ ostio stemus, exituri quandoque prosperè per gratiam Redemptoris nostri: *Qui vivit & regnat cum Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.*

HOMILIA XIV.

Fili hominis, vide oculos tuos, & auribus tuis audi, & pone cor tuum in omnia quæ ego ostendam tibi: quia ut ostendantur tibi, adductus es huc. Annuncia omnia quæ tu vides, domui Israel. Et ecce murus forinsecus in circuitu domus undique: & in manu viri calamus mensura sex cubitorum & palmo. Et mensus est latitudinem edificiij calamo uno, altitudinem quoque calamo uno.

NE quidam me fortasse tacita cogitatione reprehendant, * qui Ezechielis propheta tam profunda mysteria à magnis expositoribus intentata discutere præsumo; qua mente id faciam, agnoscant. Non enim hoc temeritate aggredior, sed humilitate. Scio enim, quia plerumque multa in sacro eloquio quæ solus intelligere non potui, coram fratribus meis postus intellexi. Ex quo intellectu & hoc quoque intelligere studui, ut scirem ex quorum mihi merito intellectus daretur. Patet enim quia hoc mihi pro illis datur, quibus mihi præsentibus datur. Ex qua re, largiente Deo, agitur ut & sensus crescat, & elatio decreseat, dum propter vos disco, quod inter vos doceo: quia (verum fateor) plerumque vobiscum audio, quod dico. Quidquid ergo in hoc Propheta minùs intellexero, meæ cæcitatibus est: si quid verò intelligere apertè poterō, ex divino munere vestræ venerationis est. Sepe autem per omnipotentis Domini gratiam in ejus eloquio quædam intelliguntur melius, cum sermo Dei secretius legitur, atque animus culparum suarum conscius, dum recognoscit quod audierit, doloris se jaculo percudit, & compunctionis gladio transfigit, ut nihil ei nisi flere libeat, & fonte sletuum maculas lavare. Inter quæ etiam aliquando ad sublimiora contemplanda rapitur, & in eorum desiderio suavi sletu cruciatur. Dolet se hic esse anima, ubi adhuc prostrata per infirmitatem jacet; atque illic adhuc non esse, ubi illuminata fortiter vigeat, & jam mentis oculum ad mortalitatis tenebras non reducat. Hinc itaque, hinc ardor nascitur in mente, luctus oboritur ex ardore. Et quia inhærere cælestibus necdum valet, fervore suo in lacrymis fessa requiescit. Sed aliud est cum de unius profectu res agitur, aliud cum de ædificatione multorum. Ea itaque doctrinæ sermone, largiente Deo, proferenda sunt, quæ vitam audientium morsusque componant. Nunc ergo quidquid nos ad studium bonæ operationis ædificet, in Propheta verbis, sicut cæpimus, exequamur [*Fili hominis, vide oculos tuos, & auribus tuis audi.*] Ad testimonium spiritualium rerum deducto, quid est quod cum dicitur, [*vide oculos tuos,*] additur [*tuis,*] & cum subditur, [*audi auribus,*] adjungitur [*tuis?*] Sed sciendum quia oculi atque aures corporis adsunt etiam carnalibus, eisque sunt in usu rerum quæ corporaliter videntur. Oculi verò atque aures cordis solummodo spiritualium sunt, qui invisibilia per intellectum vident, & laudem Dei sine sono audiunt. Has omnipotens Dominus aures quærebat, cum diceret: *Qui habet aures audiendi, audiat.* Quis namque in illo populo esse tunc poterat, qui aures corporis non haberet? Sed cum dicitur: *Qui habet aures audiendi, audiat;* apertè monstratur quod illas aures quæret, quas omnes habere non poterant. Dicitur ergo: [*Fili hominis, vide oculos tuos, & auribus tuis audi.*] *Sup. hom. 12.* In priori autem locutionum nostrarum parte jam p. 168. diximus cur Propheta, quoties ad videnda spiritualia ducitur, filius hominis appellatur. Sed ne hoc mente

1. Sai. 6. 4. b

1. Cor. 2. c

Exo. 33. b

Ibid.

3. Reg. 17. b

* al. minis quæ capere

3. Reg. 19. a

Rom. 12. a

excesserit, breviter replicabo: quia hac appellatione A memoratur semper quid est ex infirmitate, ne extollatur de contemplationis magnitudine. Et notandum quia diversa sunt ut dicitur, [*Oculis tuis vide, auribus tuis audi.*] & tamen filius hominis vocetur. Sed per hæc verba quid ei aliud apertè dicitur, nisi spiritalia spiritaliter aspice, & tamen carnalis infirmitatis tuæ memorare? Hinc est etiam, quòd plerumque qui plus in contemplationem rapitur, contingit ut amplius in tentatione fatigetur: sicut quibusdam sæpe contingere bene proficientibus solet, quorum mentem dum aut compunctio afficit, aut contemplatio super semetipsam rapit, statim etiam tentatio sequitur, ne de his ad quæ rapta est, extollatur. Nam compunctio vel contemplatione ad Deum erigitur, sed tentationis suæ pondere reverberatur ad semetipsam: quatenus tentatio B aggravet, ne contemplatio inflet; & item contemplatio elevet, ne tentatio demergat. Si enim sic contemplatio attolleret, ut tentatio funditus deesset, in superbiam animus caderet. Et si sic tentatio premeret, ut contemplatio non elevaret, * pane in culpam laberetur. Sed mira dispensatione, in quodam medio anima libratur, ut neque in bonis superbiat, neque in malis cadat. Unde & per beatum Job de Domino dicitur: *Et aquas appendit mensura.* Aquas quippe Deo mensurâ appendere, est inter prospera & adversa, inter dona & tentationes, inter summa & infima animarum sensum in humilitate custodire. Sic Elias ignem de cælo depofuerat, aquas cælo ligaverat, & tamen pavore unius mulieris territus, per desertam fugiebat. Apparet fugienti Angelus, cibum præbet, quia longum iter restat prædicat, & tamen timorem de corde non excutit: quia in propheta mente magna erat custodia fortitudinis, illa infirmitas timoris. Sequitur: [*Pone cor tuum in omnia quæ ego ostendam tibi: quia ut ostendantur tibi, adductus es huc. Annuncia omnia quæ tu vides, domui Israel.*] Pone cor tuum. Ac si dicitur: Considera, [*quia ut ostendantur tibi, adductus es huc: & annuncia omnia quæ vides.*] Id est, ideo adductus es, ut videas: & ideo vides, ut annuncies: quia quisquis spiritalia videndo proficit, oportet ut hæc loquendo etiam aliis propinet. Videt quippe ut annunciet, qui in eo quod in se proficit, etiam de profectu proximi prædicando curam gerit. Unde & alibi scriptum est: *Qui audit, dicat, Veni.* Cui enim jam vox vocantis Dei efficitur in corde, necesse est ut proximi per prædicationis officium erumpat in voce: & idcirco alium vocet, quia jam ipse vocatus est. Unde & sponsus quoque in Canticis canticorum loquitur, dicens: *Quæ habitas in hortis, * amica auscultat, fac me audire vocem tuam.* In hortis enim sancta Ecclesia, in hortis unaquæque anima habitat, quæ jam viriditate spei est & bonorum operum charitate repleta. Sicca quippe spes est hujus sæculi, quia omnia quæ hic amantur, cum festinatione marcescunt: & Petrus nos Apostolus festinare admonet, dicens: *In hereditatem incorruptibilem, incontaminatam, immarcescibilem.* Quæ ergo in hortis habitat, oportet ut sponsum suum vocem suam audire faciat, id est, canticum bonæ prædicationis emitat, in qua ille delectetur quem desiderat: quia amici auscultant, videlicet omnes electi, qui ut ad cælestem patriam reviviscant, verba vitæ audire desiderant. Sed jam Propheta ea nobis quæ videt, aperiat. Sequitur: [*Et ecce murus forinsecus in circuitu domus undique.*] Plerumque in sacro eloquio ex protectionis suæ munimine, murus dici ipse incarnatus Dominus solet, sicut de sancta Ecclesia per Prophetam dicitur: *Ponetur in ea murus, & antemurale.* Ipse enim nobis murus est, qui nos undique custodiendo circumdat. Antemurale autem muri nostri Prophetæ omnes fuerunt, qui prius quàm Dominus appareret in carne, ad construendam fidem proph-

tando missi sunt. In sancta ergo Ecclesia Dominus Hier. in murus nobis, & Propheta ejus antemurale sunt positi: quia ad nos, quos ipse perfectè protegit, etiam Prophetarum verba in fidei constructionem venerunt. Unde & bene prius murus, & post antemurale ponitur: quia vocati ex Gentibus, nisi prius Dominum cognosceremus, Prophetarum illius dicta minimè suscepissemus. Et notandum quòd iste murus spiritalis ædificij esse forinsecus dicitur. Murus quippe qui ad munitionem ædificij construitur, non interiùs, sed exteriori ponitur. Quid ergo necessarium fuit ut diceretur forinsecus, cum nunquam poni murus intrinsecus soleat? quia necesse est, ut exteriori positus, ea quæ intus sunt, defendat. Sed in hoc verbo quid apertè nisi ipsa Dominica incarnatio demonstratur? Murus enim nobis intus est Deus: murus verò foris est Deus homo. Unde ei per quemdam Prophetam dicitur: *Existi in salutem populi Habac. 3. * tui, ut salvos facias christos tuos.* Iste etenim murus, incarnatus videlicet Dominus murus nobis non esset, si forinsecus non fuisset: quia intus nos non proregeret, si exteriori non appareret. Sed neque hoc negligenter prætereundum est, quòd idem murus positus dicitur in circuitu domus undique. Domus quippe Dei non solum Angeli sancti, de quibus Psalmista ait: *Domine dilexi decorem domus tuæ, & rj. 25. b locum tabernaculi gloria tuæ:* sed etiam nos sumus, quorum mentes inhabitare dignatur. Et murus iste undique in circuitu domus est; quia Unigenitus Patris, qui sursum est firmitas Angelorum, ipse deorsum factus est redemptio hominum. Illis fortitudo ne cadant, nobis adiutorium ut surgamus post casum. Si verò per domum Dei hoc loco sola redemptorum hominum multitudo signatur; undique nobis Dominus & per circuitum murus est; quia ut nos perfectè custodiret, omnia quæ docuit, ostendit, sicut scriptum est: *Quæ cepit Iesus facere & docere. ad. 1. * Quia enim vocare nos ad cælestem patriam venit, nimirum despiciere nos bona transitoria docuit, & mala temporalia non timere. Unde & opprobria non despexit, injurias pertulit, mortem non timuit, crucis patibulum non refugit, & cum hunc voluissent rapere, & regem constituere, statim fugit: quid nobis aliud his exemplis innuens, nisi ut debeamus hujus mundi & adversa non metuere, & prospera vitare? quia plus plerumque ejus bona occupant animum, quàm mala perturbant. Ante passionem verò suam contumelias audivit, nec tamen contumelias reddidit: traditorem suum diu tacitus pertulit, eique fidei salutanti dare osculum non recusavit: suscepit mortem, ne mori timeremus: ostendit resurrectionem, ut nos resurgere posse crederemus. Post passionem quoque suam de his qui se crucifixierant, ad fidei gratiam vocavit, donum pro iniquitate reddidit. Qui ergo nos exemplo suo de omnibus instruxit, murus nobis per circuitum & undique factus est. Sequitur: [*Et in manu viri calamus mensura sex cubitorum & palmo.*] Præterita lectione jam diximus, quia per calamum Scriptura sacra signatur. Qui calamus mensuræ esse dicitur: quia in ipsa omnem vitæ nostræ actionem metimur, ut scilicet videamus vel quantum proficimus, vel quantum longè à profectu distamus. Nam sæpe aliquid agentes, jam cuiusdam meriti esse nos credimus: sed cum ad verba Dei recurrimus, præcepta sublimia audimus, ibi cognoscimus quantum à perfectione minus habeamus. Calamus ergo mensuræ est; quia per manus scribentium vita mensuratur auditorum. Qui calamus in manu viri esse dicitur: sive quia sacrum eloquium in potestate est mediatoris Dei & hominum, hominis Christi Jesu: seu certè quia hoc quod scribi voluit, operando complevit. Idem verò calamus sex cubitorum & palmo esse describitur. Duæ etenim vitæ*

sunt, in quibus eos omnipotens Deus per sacrum eloquium erudit: activa videlicet, & contemplativa. Et per sex cubitos quid aliud quam activa vita exprimitur? quia sexto die perfecit Deus omnia opera sua. Palmus verò, qui super sex cubitos esse dicitur, jam de septimo est, sed tamen cubitus non est. Activa ergo vita signatur per sex cubitos, contemplativa per palmum: quia illam opere perficimus, de ista verò etiam cum * cor tendimus, vix parum aliquid attingere valemus. Activa enim vita est, panem esurienti tribuere, verbum sapientiae nescientem docere, errantem corrigere, ad humilitatis viam superbientem proximum revocare, infirmantis curam gerere, quae singulis quibusque expediant dispensare, & commissis nobis qualiter subsistere valeant providere. Contemplativa verò vita est, charitatem quidem Dei & proximi tota mente retinere, sed ab exteriori actione quiescere, soli desiderio conditoris inhærere, ut nil jam agere libeat, sed calcatis curis omnibus, ad videndam faciem sui creatoris animus inardescat: ita ut jam noverit carnis corruptibilis pondus cum mœre portare, totisque desiderijs appetere illis hymnidicis Angelorum choris interesse, admisceri caelestibus civibus, de aeterna in conspectu Dei incorruptione gaudere. In palmo itaque manus & digiti tenduntur. Sed parum quid de mensura cubiti per palmum contingitur, quia quantolibet amore animus ardeat, quantalibet virtute se in Deum cogitatione tendit, non jam quod amet perfectè videri, sed adhuc inchoat videre quod amat: quia sicut fortissimus prædicator dicit: *Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem faciem ad faciem. Et, Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.* De septimo ergo cubito palmum tangimus, quia in hac vita positi, contemplationis intimæ sola initia degustamus. Activa enim vita quia perfectè teneri potest, & sexto die homo est conditus, qui bona debet operari, sex cubitos calamus habet. Bene has utraque vitas duæ illæ mulieres signaverunt, Martha videlicet & Maria: quarum una satagebat circa frequens ministrarium, alia verò sedebat ad pedes Domini, & audiebat verba de ore ejus. Cumque contra sororem Martha quereretur quòd se adjuvare negligeret, respondit Dominus, dicens: *Martha, occuparis & satagis circa multa; porro unum est necessarium. Maria autem optimam partem elegit, qua non auferetur ab ea.* Ecce, pars Martha non reprehenditur, sed Mariae laudatur. Neque enim bonam partem elegisse Mariam dicit, sed optimam, ut etiam pars Martha indicaretur bona. Quare partem pars Maria sit optima, subinfertur cum dicitur: *Qua non auferetur ab ea.* Activa etenim vita cum corpore deficit. Quis enim in aeterna patria panem esurienti porrigat, ubi nemo esurit? Quis potum tribuat sitienti, ubi nemo sitit? Quis mortuum sepeliat, ubi nemo moritur? Cum præfenti ergo sæculo vita auferetur activa: contemplativa autem hæc incipitur, ut in caelesti patria perficiatur: quia amoris ignis qui hæc ardere inchoat, cum ipsum quem amat, viderit, in amore ipsius amplius ignescit. Contemplativa ergo vita minimè auferetur: quia subtraccta præfentis sæculi luce perficitur. Has utraque vitas, sicut & ante nos dictum est, duæ beati Jacob mulieres signaverunt, Lia videlicet & Rachel. Lia quippe interpretatur laboriosa: Rachel verò ovis, vel visum principium. Activa autem vita laboriosa est; quia defudat in opere: contemplativa verò simplex ad solum videndum principium anhelat, videlicet ipsum qui ait: *Ego principium, propter quod & loquor vobis.* Beatus autem Jacob Rachel quidem concupierat, sed in nocte accepit Liam: quia videlicet omnis qui ad Dominum convertitur, contemplativam vitam desiderat, quietem aeternæ patriæ appetit: sed prius necesse est ut in nocte vitæ præfentis operetur bona

A qua potest, defudet in labore, id est, Liam accipiat, ut post ad videndum principium in Rachel amplexibus requiescat. Erat autem Rachel videns, sed sterilis: Lia verò lippa, sed fecunda: [quia nimirum mens, cum contemplando otio appetit, plus videt, sed minus filios Deo generat: cum verò ad labor è se prædicationis dirigit, minus videt, sed amplius parit.] Rachel pulchra & infecunda: quia contemplativa vita speciosa in animo est; sed dum quiescere in silentio appetit, filios non generat ex prædicatione. Videt & non parit: quia dum quietis suæ studium diligit, minus se in aliorum collectione succendit: & quantum introitus conspiciat, aperire aliis prædicando non sufficit. Lia verò lippa & fecunda est; quia activa vita dum occupatur in opere, minus videt: sed dum modò per verbum, modò per exemplum ad imitationem suam proximos accendit, multos in bono opere filios generat. Et si in contemplatione mentem tendere non valet, ex eo tamen quod agit exterius, gignere sequaces valet. [Post Lia ergo complexum ad Rachelem Jacob pervenit, quia perfectus quisque antè activæ vitæ ad fecunditatem jungitur, & post contemplativæ ad requiem copulatur.] Rectè ergo in mensura calami prius sex cubiti, & postmodum palmus dicitur: quia antè activa agitur, ut ad contemplativam postmodum veniatur. Sed sciendum est, quia sicut bonus ordo vivendi est, ut ab activa in contemplativam tendatur; ita plerumque utiliter à contemplativa animus ad activam reflectitur, ut per hoc quod contemplativa mentem accenderit, perfectiùs activa teneatur. Debet ergo nos activa ad contemplativam transmittere, & aliquando tamen ex eo quòd introitus mente conspeximus, contemplativa meliùs ad activam revocare. Unde & idem Jacob post Rachelis amplexum ad Lia rediit; quia & post visum principium, laboriosa vita boni operis non est funditus deserenda. Est autem in contemplativa vita magna mentis contentio, cum sese ad caelestia erigit, cum in rebus spiritualibus animum tendit, cum transgredi nititur omne quod corporaliter videtur, cum sese angustat, ut dilatetur. Et aliquando quidem vincit, & reluctantes tenebras suæ cæcitatatis exsuperat, ut de incircumscripso lumine quiddam furtim & tenuiter attingat: sed tamen ad semetipsam protinus revertera revertitur, atque ab ea luce, ad quam respirando transit, ad suæ cæcitatatis tenebras suspirando rediit. Quod bene sacra historia designat, quæ beatum Jacob cum Angelo luctatum narrat. Cum enim ad parentes proprios rediret, in via Angelum invenit, cum quo in luctamine magnum certamen habuit. Is enim qui certat in luctamine, aliquando superiorem se, aliquando verò eum cum quo contenderit, inferiorem invenit. Designat ergo Angelus Dominum, & Jacob qui cum Angelo contendit, uniuscujusque perfecti viri, & in contemplatione positi animam exprimit. Quæ videlicet anima cum contemplari Deum nititur, velut in quodam certamine posita, modò quasi exsuperat, quia intelligendo & sentiendo de incircumscripso lumine aliquid degustat: modò succumbit, quia & degustando iterum deficit. Quasi ergo vincitur Angelus, quando intellectu intimo apprehenditur Deus. Sed notandum, quòd idem victus Angelus nervum femoris Jacob tetigit, eumque marcescere statim fecit, atque ab eo tempore Jacob uno claudicavit pede: quia scilicet omnipotens Deus cum jam per desiderium & intellectum cognoscitur, omnem in nobis voluptatem carnis arefacit. Et qui prius quasi duobus pedibus innitentes, & Deum videbamur quærere, & sæculum tenere, post agnitionem suavitatis Dei unus in nobis pes sanus remanet, atque alius claudicat; quia necesse est ut debilitato amore sæculi, solus convalescat in nobis amor Dei. Si ergo tenemus Angelum, uno claudi-

Gen. 1. *

* al. contendimus.

1. Cor. 13. d

Ibid.

Gen. 1. c

Luc. 10. d

Pat. in Gen. c. 63.

Gen. 29. c

Ioan. 8. d

Semicirculis inclusis non repetitur in pluribus lib. MS.

Hæc etiam non sunt in codicibus scriptis.

Pat. in Gen. c. 66.

Gen. 31. a

camus pede: quia dum crescit in nobis fortitudo amoris intimi, infirmatur proculdubio fortitudo carnis. Omnis quippe qui uno pede claudicat, soli illi pedi innitur, quem sanum habet: quia & si cui desiderium terrenum jam arefactum fuerit, in solo pede amoris Dei tota virtute se sustinet. Et in ipso pede amoris Dei tota virtute se sustinet. Et in ipso pede amoris Dei tota virtute se sustinet. Et in ipso pede amoris Dei tota virtute se sustinet. Et in ipso pede amoris Dei tota virtute se sustinet.

Cont. 5. a
Lib. 23. 30.
ral. c. 21.
** al. ab in-*
quero

Isai. 6. a

Gen. 32. d

Apo. 8. a

Isai. 66.

Psal. 18.

** al. aurem*
animus

A redeunte citius cogitationum strepitu, de semetipso confunditur, & confusus caratur. Vita igitur contemplativa quæ illic hora quasi media dicitur, apud Ezechielem prophetam non cubitus, sed palmus appellatur. Ecce fratres charissimi, dum uniuersusque vitæ causas exprimere cupimus, paulò latius per excessum locuti sumus. Sed bonis mentibus, quibus utraque eadem vita est ad agendum amabilis, esse non debet ad audiendum grauis. Sequitur: [*Et mensus est latitudinem adificij calamo uno, altitudinem quoque calamo uno.*] Omnipotens Deus qui nec in magnis tenditur, nec in minimis angustatur, sic de tota simul Ecclesia loquitur, ac si de una anima loquatur. Et sæpe quod ab eo de una anima dicitur, nil obstat si de tota simul Ecclesia intelligatur. Latitudo itaque adificij ad charitatem pertinet, de qua Psalmita dicit: *Latum mandatum r sal. 118.* *tuum nimis.* Nil enim latius, quàm omnes in siua amoris recipere, & nullas odij angustias sustinere. Sic quippe lata est charitas, ut in amplitudine dilectionis sue capere etiam inimicos possit. Unde & præcipitur: *Diligite inimicos vestros, benefacite eis Luc. 6. d* *qui oderunt vos.* Considerandum quoque nobis est, quia latitudo in æqualitate, altitudo verò in sublimitate tenditur. Latitudo ergo pertinet ad charitatem proximi, altitudo ad intelligentiam conditoris. Sed latitudo & altitudo adificij uno calamo mensuratur; quia videlicet unaquæque anima quantum lata fuerit in amore proximi, tantum & alta erit in cognitione Dei. Dum enim se per amorem juxta dilatat, per cognitionem superius exaltat: & tantum super semetipsam excelsa fit, quantum se juxta se in proximi amorem tendit. Et quia adificium quod inhabitat Deus, ex angelica simul & humana natura perficitur: per hoc quoddam angelica creatura sursum est, & humana adhuc deorsum, potest per latitudinem atque altitudinem adificij, utraque hæc creatura significari: quia ista adhuc in imis degit, illa verò in sublimibus permanet. Sed uno calamo mensuratur utraq; quia humilitas hominum quandoque ad æqualitatem perducitur Angelorum. Unde scriptum est: *Neque nubent, neque nubentur, sed Mart. 22. c* *erunt sicut Angeli Dei in celo.* Et unde per Joannem dicitur: *Mensura hominis quæ est Angeli.* Quia usque ad illam altitudinem gloriæ homo perducitur, in qua solidatos se Angeli lætantur. Latitudo ergo adificij tanta est, quanta & altitudo; quia electi quique qui modò in imis laborant, quandoque illis beatissimis spiritibus non erunt inæquales. Sed nos inter hæc redeamus ad mentem, ac totis medullis cordis Deum diligamus & proximum. Dilatamur in affectu charitatis, ut exaltemur in gloria celsitudinis. Compatiamur per amorem proximo, ut jungamur per cognitionem Deo. Condescendamur fratribus minimis in terra, ut cœquemur Angelis in celo: quia vir qui sua imagine Redemptorem signat, mensus est latitudinem adificij calamo uno, altitudinem quoque calamo uno. Nunc igitur metitur mores, pensat opera, cogitationes considerat: ut sine fine postmodum retributionem reddat Jesus Christus Unigenitus Patris: qui cum eo vivit & regnat in unitate Spiritus sancti, per omnia sæcula sæculorum, Amen.

HOMILIA XV.

Et venit ad portam quæ respiciebat viam Orientalem, & ascendit per gradus ejus. Et mensus est limen portæ calamo uno latitudinem, id est, limen unum calamo uno in latitudinem: & thalamum uno calamo in longum, & uno calamo in latum: & inter thalamos, quinque cubi-